Tõrva Gümnaasiumi gümnaasiumiastme õppekava üldosa

Koostatud Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määruse nr 2 (RT I, 14.01.2011, 2) alusel

Sisukord

1. ÜLDSÄTTED 3

2.ÜLDOSA 3

2.1. Tõrva Gümnaasiumi gümnaasiumiastme õppe- ja kasvatuseesmärgid ning põhimõtted 3

2.1.1. Gümnaasiumihariduse alusväärtused 3

2.1.2. Tõrva Gümnaasiumi õppe- ja kasvatuseesmärgid 4

2.1.3. Pädevuste kujundamine Tõrva Gümnaasiumis 5

2.1.4. Õppimise käsitus ja õppekeskkond Tõrva Gümnaasiumis 7

2.2. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted Tõrva Gümnaasiumis 8

2.3. Õppe ja kasvatuse korralduse alused Tõrva Gümnaasiumis, sh õppesuundade kirjeldused, tunnijaotusplaan, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted 10

2.3.1. Tõrva Gümnaasiumi tunnijaotusplaan (vt lisa 1) 11

2.3.2. Valikkursuste valimise kord ja loend Tõrva Gümnaasiumis 11

2.4. Õpilase teavitamine ning nõustamine Tõrva Gümnaasiumis 12

2.5. Hariduslike erivajadustega õpilased Tõrva Gümnaasiumis 12

2.6. Hindamine ja gümnaasiumi lõpetamine Tõrva Gümnaasiumis 13

2.6.1. Hindamine 13

2.6.2. Kujundav hindamine 14

2.6.3. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtvate hinnete alus Tõrva Gümnaasiumis 14

2.6.4. Kokkuvõtvad hinded ja gümnaasiumi lõpetamine Tõrva Gümnaasiumis 15

2.7. Karjääriteenuste korraldus Tõrva Gümnaasiumis 16

2.8. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted Tõrva Gümnaasiumis 17

2.9. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord Tõrva Gümnaasiumis 17

1. ÜLDSÄTTED

1. Tõrva Gümnaasiumi gümnaasiumiastme õppekava on Tõrva Gümnaasiumi gümnaasiumiastme õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.
2. Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad.
3. Kooli õppekava üldosas esitatakse:
   1) õppe- ja kasvatuseesmärgid ning –põhimõtted;
   2) tunnijaotusplaan ning valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted, erinevate õppekeelte kasutamine kursuseti;
   3) läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted;
   4) ülekooliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
   5) õppe ja kasvatuse korraldus ning ajakasutus;
   6) hindamise korraldus;
   7) gümnaasiumi lõpetamise korraldus;
   8) õpilaste nõustamine;
   9) karjääriteenuste korraldus;
   10) õpetaja töökava koostamise põhimõtted;
   11) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

4. Gümnaasiumi astmes on kolm klassi: 10.-12.klass, kus õppetöö toimub kursuste kaupa.

2.ÜLDOSA

2.1. Tõrva Gümnaasiumi gümnaasiumiastme õppe- ja kasvatuseesmärgid ning põhimõtted

2.1.1. Gümnaasiumihariduse alusväärtused

1. Gümnaasiumihariduses toetatakse võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut ning tema individuaalsetest eripäradest ja isiklikest huvidest tulenevate haridusvajaduste rahuldamist. Gümnaasium loob igale õpilasele võimalused tema võimete maksimaalseks arenguks tema eelistusi arvestades, loovaks eneseteostuseks, teaduspõhise maailmapildi kinnistumiseks ning emotsionaalse, sotsiaalse ja kõlbelise küpsuse saavutamiseks.
2. Gümnaasium jätkab põhikoolis toimunud väärtuskasvatust, kujundades eelkõige väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks. Tähtsustatakse väärtusi, mis aitavad kaasa ühiskonna inimvara ning riigi majanduse arengule.

3. Riiklikus õppekavas oluliseks peetud väärtused tulenevad «Eesti Vabariigi põhiseaduses», ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).
4. Gümnaasiumiharidus on jätkuks põhiharidusele uue põlvkonna sotsialiseerumisel, mis rajaneb eesti kultuuri traditsioonidel, Euroopa ühisväärtustel ning maailma kultuuri ja teaduse saavutustel. Gümnaasiumihariduse omandanud vaimselt, sotsiaalselt, emotsionaalselt, kõlbeliselt ja füüsiliselt küpsed inimesed tagavad Eesti ühiskonna sotsiaalse, kultuurilise, majandusliku ja ökoloogilise arengu jätkusuutlikkuse.

2.1.2. Tõrva Gümnaasiumi õppe- ja kasvatuseesmärgid

1. Gümnaasiumil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Gümnaasiumi ülesanne on noore ettevalmistamine toimimiseks loova, mitmekülgse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärke teadvustava ja saavutada oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning oma ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna.
2. Gümnaasiumis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus, et õpilased leiaksid endale huvi- ja võimetekohase tegevusvaldkonna, millega siduda enda edasine haridustee. Gümnaasiumi ülesanne on luua tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad jätkata tõrgeteta õpiteed kõrgkoolis või gümnaasiumijärgses kutseõppes.
3. Nende ülesannete täitmiseks ja eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:
   1) õpilaste iseseisvumisele, oma maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
   2) adekvaatse enesehinnangu kujunemisele;
   3) iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele;
   4) edasise haridustee võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
   5) kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse väljakujunemisele.
4. Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine toimub kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
5. Eesti kool seisab eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pööratakse gümnaasiumi õpetuses ja kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.
6. Et toetada eelpool loetletud kasvatuseesmärke, teostatakse Tõrva Gümnaasiumis töökasvatust sügisel pargis lehti riisudes ja suvel aiatööd tehes. Igale klassile on kinnitatud

Tõrva Gümnaasiumi pargis kindel maa-ala, mille korrahoiu eest nad vastutavad. Põhikooli 4.-8.klassi õpilased teevad suvel aiatööd 4 tunni ulatuses ja gümnaasiumiastme 10.klassi õpilased 10 tunni ulatuses õpetaja juhendamisel. 10.klassi õpilasi võib rakendada ka muudel ühiskondlikel töödel vastavalt kooli vajadusele (näit kooli raamatikogus vm).

2.1.3. Pädevuste kujundamine Tõrva Gümnaasiumis

1. Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.
2. Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõikide õppeainete kaudu, aga ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgitakse ja suunatakse õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.
3. Üldpädevused on:
   1) väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt;
   2) sotsiaalne pädevus – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha erinevates situatsioonides koostööd teiste inimestega; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
   3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; järgida terveid eluviise; leida lahendusi iseendaga, oma vaimse ja füüsilise tervisega seonduvatele ning inimsuhetes tekkivatele probleemidele;
   4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õpikeskkonda ja hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut, sealhulgas õpioskusi ja -strateegiaid, erinevates kontekstides ning probleeme lahendades; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust;
   5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt;
   6) matemaatikapädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid erinevaid ülesandeid lahendades kõigis elu- ja tegevusvaldkondades;
   7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud

teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärke ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest; reageerida paindlikult muutustele ning võtta arukaid riske.

4. Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.

5. Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:
   1) keel ja kirjandus;
   2) võõrkeeled;
   3) matemaatika;
   4) loodusained;
   5) sotsiaalained;
   6) kunstiained;
   7) kehaline kasvatus.

   Tõrva Gümnaasium on lähtunud oma õppekava koostamisel samadest ainevaldkondadest.

6. Ainekavades esitatakse nii gümnaasiumi õpitulemused kui ka õpitulemused õppeteemade läbimisel. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Õpitulemused kajastavad õpilase rahuldavat saavutust. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele suulist tagasisidet.

7. Gümnaasiumi lõpetades on õpilane täitnud taotletavad pädevused ja ta:
   1) käitub eetiliselt, järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid;
   2) vastutab oma valikute, otsustuste ja endale võetud kohustuste eest, austab teiste inimeste ja iseenda vabadust, on suveräänne isiksus;
   3) kasutab erinevaid õpistrateegiaid, oskab koostada uurimistööd ja seda esitleda, oskab olla meeskonna liige ja panustada ühiste eesmärkide saavutamisse;
   4) aitab teadlikult kaasa eesti rahvuse, keele, kultuuri ja Eesti riigi säilimisele ja arengule, mõistab eesti kultuuri Euroopa ja teiste rahvaste kultuuri kontekstis; mõistab, väärtustab ja austab oma ja teiste rahvaste kultuuritraditsioone;
   5) suudab hinnata oma taotlusi, arvestades oma võimeid ning võimalusi, oskab ette näha võimalikku edu ja ebaedu, on teadlik erinevatest töövaldkondadest, tööturu suundumustest; oskab hankida teavet edasiõppimise ja tööleidmise võimaluste kohta, kavandab oma karjääri;
   6) kasutab korrektset ja väljendusrikast keelt, oskab argumenteeritult väidelda;
   7) mõtleb kriitiliselt ja loovalt, arendab ning hindab oma ja teiste ideid, põhjendab oma valikuid ning seisukohti;
   8) valdab vähemalt kahte võõrkeelt iseseisva keelekasutaja tasemel;
   9) kasutab matemaatilisi teadmisi ja meetodeid erinevates eluvaldkondades;

10) omab väljakujunenud loodusteaduslikku maailmapilti ning mõistab nüüdisaegse loodusteaduse olemust, teab globaalprobleeme, võtab kaasvastutuse nende lahendamise eest, väärtustab ja järgib jätkusuutliku arengu põhimõtteid;
11) kasutab nüüdisaegset tehnoloogiat eesmärgipäraselt ja vastutustundega, hindab tehnoloogiliste rakenduste mõju igapäevaelule, omab kaalutletud seisukohti tehnoloogia arengu ja selle kasutamisega seotud küsimustes;
12) on kujundanud oma aktiivse kodanikupositsiooni, tunnetab end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja globaalses kontekstis, oskab konflikte vältida ja lahendada, käitub tolerantselt;
13) hindab heatasemelist kunsti, oskab oma loomingus käsitseda töövahendeid ning kasutada tehnikaid ja materjale;
14) elab tervislikult, oskab hoida ja vajaduse korral taastada oma vaimset ja füüsilist vormi.

2.1.4. Õppimise käsitus ja õppekeskkond Tõrva Gümnaasiumis

1. Gümnaasiumi riiklikus õppekavas käsitatakse õppimist õpilase aktiivse ja sihipärase tegevusena, mis on suunatud tajutava informatsiooni mõtestamisele ja tõlgendamisele vastastikuses toimes teiste õpilaste, õpetajate, vanemate ja üldisema elukeskkonnaga, toetudes juba olemasolevatele teadmisstruktuuridele.
2. Õppimises on kesksel kohal õpilaste aktiivne teadmiste konstrueerimise protsess. Selleks on Tõrva Gümnaasiumis loodud gümnaasiumi õppe- ja kasvatustegevuseks õpikeskkond, mis soodustab iseseisvat õppimist, sealhulgas vajalike õppimisoskuste kujunemist. Õppe- ja kasvatustegevuses lastakse õpilastel seada oma sihid, õppida töötama nii iseseisvalt kui ka kollektiivselt ning antakse võimalusi erinevaid töömeetodeid katsetades leida õpilastel neile sobivaim õpistiil.
3. Õppekeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad.
4. Tõrva Gümnaasium korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
5. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere. Õppekeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
6. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel Tõrva Gümnaasiumis:
   1) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusega seotud osaliste vahel;
   2) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;

3) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
4) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
5) ennetatakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
6) ollakse avatud vabale arvamusvahetusele, sealhulgas kriitikale;
7) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
8) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
9) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel, tolerantsusel ja heatahtlikkusel;
10) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
11) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

7. Füüsiline keskkond on kujundatud Tõrva Gümnaasiumis nii , et:
1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
2) õppes on võimalik kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada raamatukogu;
3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja –vahendeid vastavalt võimalustele;
6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

8. Tõrva Gümnaasiumis võib õpet korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas vastavalt vajadustele ja võimalustele.

2.2. Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted Tõrva Gümnaasiumis

1. Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui

terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

2. Tõrva Gümnaasiumi läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:
1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke;
2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineteüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälist õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

3. Kohustuslikud läbivad teemad on:
1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
4) kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
5) teabekeskkond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;
6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;

7) tervis ja ohutus – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning osalema tervist edendava keskkonna kujundamises;
8) väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

2.3. Õppe ja kasvatuse korralduse alused Tõrva Gümnaasiumis, sh õppesuundade kirjeldused, tunnijaotusplaan, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted

1. Õppe ja kasvatuse põhivorm on kursus, mis koosneb 35-st õppetunnist (va 12.klassis eksamiperioodil, kui kursuse kestus jääb lühemaks kui 35 tundi).
2. Õpilase minimaalne koormus on 35 kursust õppeaastas, kokku gümnaasiumis 105 kursust.
3. Tõrva Gümnaasium tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes:

1)Keel ja kirjandus:

1.1) eesti keel – 6 kursust ;
1.2) kirjandus – 5 kursust.

2) Võõrkeeled:

2.1) B2 keeleoskustasemel võõrkeel – 5 kursust;
2.2) B1 keeleoskustasemel võõrkeel – 5 kursust.

3) Matemaatika:

3.1) kitsas matemaatika – 8 kursust või
3.2) lai matemaatika – 14 kursust.

4) Loodusained:

4.1) bioloogia – 4 kursust;
4.2) geograafia (loodusgeograafia) – 2 kursust;
4.3) keemia – 3 kursust;
4.4) füüsika – 5 kursust.

5) Sotsiaalained:

5.1) ajalugu – 6 kursust;
5.2) ühiskonnaõpetus – 2 kursust;
5.3) inimeseõpetus – 1 kursus;
5.4) geograafia (inimgeograafia) – 1 kursus.

6) Kunstiained:

6.1) muusika – 3 kursust;

6.2) kunst – 2 kursust.

7) Kehaline kasvatus: kehaline kasvatus – 5 kursust.

4. Tõrva Gümnaasiumis saab valida kolme õppesuuna vahel:

1)Loodussuund

2)Sotsiaal-humanitaarsuund

3)Rakendussuund

Kuna 12.klassi lõpus saavad kõikidele kooli lõpetajatele kohustuslikeks eksamiteks eesti keel, võõrkeel ja matemaatika, siis on kõikides suundades kooli poolt valitud juba kohustuslikud lisakursused nagu lubab riiklik õppekava, eesti keeles, kirjanduses, võõrkeeles, informaatikas (matemaatika toetuseks), samuti üks kursus kehalises kasvatuses ja kunstis.

Matemaatikas saab valida kas laia- või kitsa matemaatikakursuse.

Vastavalt valitud suunale tuleb õpilasel lisaks kohustuslikele kursustele valida erinevaid valikkursuseid. Loodussuuna ja sotsiaal-humanitaarsuuna õppekavas on rõhuasetus vastavalt kas loodusainetel või sotsiaal-humanitaarainetel.
Loodussuunas on lisaks kohustuslikele kursustele vaja valida bioloogia, füüsika, geograafia ja keemia erinevaid kursusi ning kooli vabu valikkursuseid.
Sotsiaal-humanitaarsuunas on lisaks kohustuslikele kursustele vaja valida kirjanduse, inglise keele, saksa keele, vene keele, ajaloo, ühiskonnaõpetuse, inimgeograafia ja psühholoogia erinevaid kursusi ning kooli vabu valikkursuseid.
Rakendussuuna õppekavas on rõhuasetus praktilise suunitlusega valikainetel. Rakendussuuna ülesanne on valmistada ette noor, kes on omandanud lisaks heale gümnaasiumiharidusele kohustuslikes ja sotsiaalainetes ka praktilised oskused mitme erineva suunitlusega kursusel.
Lisaks on kõigis suundades võimalik valida vabalt juurde ka teise suuna valikkursusi ja vabu valikkursusi vastavalt võimalustele.

2.3.1. Tõrva Gümnaasiumi tunnijaotusplaan (vt lisa 1)

2.3.2. Valikkursuste valimise kord ja loend Tõrva Gümnaasiumis

Gümnaasiumi kursused jagunevad kohustuslikeks kursusteks, kooli valikkursusteks ja vabatahtlikeks valikkursusteks. Gümnaasiumi õpilane õpib kohustuslikele ja kooli poolt valitud valikkursustele lisaks vabatahtlikke valikkursusi selles ulatuses, et õpilase nädalkoormus on vähemalt 35 tundi.

Tõrva Gümnaasiumis valib gümnaasiumi õpilane järgmiseks õppeaastaks valikkursused oma huvidest lähtuvalt etteantud valikkursuste loetelust. Valikkursuste loetelu vaadatakse läbi ja täiendatakse igal õppeaastal vastavalt õpetajate olemasolule ja kursuse toimumise võimalikkusele. Kursus avatakse üldjuhul 10 õpilasega. Kui soovijaid ei ole, siis antud valikkursust sellel õppeaastal ei avata. Valikkursuste loendid ja ainekavad esitatakse eraldi lisana Tõrva Gümnaasiumi õppekava juures.

2.4. Õpilase teavitamine ning nõustamine Tõrva Gümnaasiumis

1. Tõrva Gümnaasium tagab õpilasele võimaluse saada õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid. Selleks töötavad majas lisaks õpetajatele veel psühholoog, sotsiaalpedagoog, kooliõde, logopeed, kes vajadusel nõustavad ja juhendavad õpilast vastavalt vajadusele.
2. Tõrva Gümnaasium korraldab õpilaste teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagab karjääriteenuste kättesaadavuse ja nõustamise vastavalt vajadusele kooli psühholoogi/karjäärinõustaja juures.

2.5. Hariduslike erivajadustega õpilased Tõrva Gümnaasiumis

1. Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.

2. Tõrva Gümnaasium korraldab andekate õpilaste juhendamist.

3. Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib Tõrva Gümnaasium teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Piiratud teovõimega õpilase puhul kaasatakse nende muudatuste tegemisse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

4. Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada nõustamiskomisjoni soovitusel.

5. Tervislikel põhjustel koduõppel olevale õpilasele koostatakse individuaalne õppekava ning tema õppekoormust võib vähendada kuni kaheksa kursuse võrra iga arvestusliku koduõppel viibitud õppeaasta kohta või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Piiratud teovõimega õpilase puhul kaasatakse nende muudatuste tegemisse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

2.6. Hindamine ja gümnaasiumi lõpetamine Tõrva Gümnaasiumis

2.6.1. Hindamine

1. Hindamise eesmärk on:
   1) toetada õpilase arengut;
   2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
   3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
   4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
   5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
   6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
2. Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.
3. Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvatele hinnetele. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord on järgmine:

   1) Alates 2007./2008. õppeaastast on Tõrva Gümnaasiumis kasutusel ainult e -kool ja paberkandjal klassipäevikuid ei ole. Seoses sellega toimub hinnetest teavitamine e -kooli vahendusel ja paberkandjal väljastatakse hinnete lehti erandjuhul neile lapsevanematele, kellel puudub ligipääs arvutile ja kes teavitavad sellest eelnevalt klassijuhatajat kirjalikult.
   2) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kõigepealt suuliselt aineõpetaja juures ja seejärel kümne päeva jooksul pärast hinde või

hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.

3) Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult 10 tööpäeva jooksul avalduse laekumise päevast alates.

4. Nõuded õpilase käitumisele esitatakse Tõrva Gümnaasiumi kodukorras.

2.6.2. Kujundav hindamine

1. Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
2. Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
3. Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.
4. Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

2.6.3. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtvate hinnete alus Tõrva Gümnaasiumis

1. Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas õppekavas toodud oodatavate tulemustega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi võib väljendada kas numbriliste hinnetega viie palli süsteemis või koolisisesele hindamissüsteemile vastavate numbriliste hinnetega.
2. Hindamine viie palli süsteemis

1) Hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
2) Hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
3) Hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
4) Hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
5) Hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
6) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4” 75–89%, hindega „3” 50–74%, hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19%.
7) Hinded «1» ja «2» on mitterahuldavad hinded.

3. Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib vastavat kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega «nõrk».

4. Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega «puudulik» või «nõrk» või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks järgmistel tingimustel:

1) Kontrolltööde sooritamine ja/või järelvastamine on kohustuslik
2) Õpilasele antakse üks kord kümne õppepäeva jooksul kokkuleppel aineõpetajaga võimalus järelvastamiseks või järeltöö sooritamiseks
3) Märge järelvastamise või järeltöö sooritamise kohta (hinne) kantakse tärniga puudumise, nulli või puuduliku hinde taha
4) Mitterahuldav tunnitöö ei kuulu järelvastamisele ning hinnatakse hindega "nõrk"
5) Nii gümnaasiumi- kui ka põhikooliastmes saab järeltöid sooritada kokkuleppel õpetajaga
6) Positiivsete hinnete parandamise võimaluse üle otsustab aineõpetaja (näit. 3/5)
7) Kui hindamisel tuvastatakse, et õpilane on maha kirjutanud või kasutanud kõrvalist abi, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega "nõrk"

2.6.4. Kokkuvõtvad hinded ja gümnaasiumi lõpetamine Tõrva Gümnaasiumis

1. Õpilase õpitulemusi õppeaines hinnatakse kokkuvõtvalt üldjuhul kursusehinnetega viie palli süsteemis ning kursusehinnete alusel kooliastmehinnetega viie palli süsteemis. Kool võib

valikkursuste hindamisel kasutada hinnanguid «arvestatud» ja «mittearvestatud», neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi.

2. Kokkuvõtva hindamisena mõistetakse ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse" § 17 lõikele 4 arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana.

3. Gümnaasiumi lõputunnistuse annab Tõrva Gümnaasium õpilasele:
1) kelle kohustuslike õppeainete kõikide kursuste-, valikkursuste- ja kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad;
2) kelle valikkursuste hinded on vähemalt rahuldavad või „arvestatud";
3) kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele (emakeelena või eesti keel teise keelena), matemaatika ja võõrkeele (inglise, saksa, vene või prantsuse keeles) riigieksamid. Riigieksami mitterahuldava tulemuse korral sooritatakse vastavas õppeaines direktori kinnitatud materjalide alusel eksam, mille vähemalt rahuldav hinne annab õiguse gümnaasium lõpetada;
4) kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele kooli õppekavas sätestatud õppesuunast tulenevat ainevaldkonda või ainevaldkondi ning sotsiaal- ja loodusvaldkonda hõlmava gümnaasiumi koolieksami;
5) kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö.

4. Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel käesolevas määruses sätestatud tingimustel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud käesolevas määruses sätestatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutatus.

2.7. Karjääriteenuste korraldus Tõrva Gümnaasiumis

1. Tõrva Gümnaasiumis korraldab karjäärivalikut klassijuhataja, kes koostöös kooli psühholoogiga/karjäärinõustajaga organiseerivad vastavad koolitused. Õpilastel on võimalus osaleda TEEVIIDAL ja teistel karjääriüritustel, mida võib organiseerida ja korraldada nii koolis kui ka väljaspool kooli. Karjääriteenuse osas tehakse vajadusel koostööd ka maakonna Karjäärinõustamiskeskusega. 12.klassis on võimalik valikkursusena valida karjääriõpetust.

2.8. Õpetaja töökava koostamise põhimõtted Tõrva Gümnaasiumis

1. Õpetaja poolt koostatava töökava aluseks on kooli õppekava ja ainekava ning see peab olema vastavuses kooli tunnijaotusplaaniga. Õpetaja töökava koostatakse vastavalt õppeainele ja klassile. Õpetaja töökava erineb riiklikust õppekavast konkreetsuse poolest.

2. Õpetaja ei pea koostama igal aastal uut töökava, kui töö toimub samadel alustel ja käsitletakse samu teemasid. Uus töökava tuleb koostada siis, kui selles toimuvad olulised muudatused.

3. Töökava koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse.

4. Töökavad on koostatud õppeainete ja kursuste kaupa kalenderplaanina.

5. Õpetaja võib kasutada õpiku autori või erinevate õppeainete ainesektsioonide poolt koostatud töökavasid ka siis, kui need on vormistatud teisiti, kui kooli töökava blankett seda ette näeb.

6. Kohustuslikud andmed õpetaja töökavas on :

   1) õpetaja nimi,
   2) õppeaine ja kursuse täpne nimetus
   3) klass
   4) õppeperiood
   5) kasutatav kirjandus
   6) õpitulemused (ehk eesmärgid, mida õppija oskab ja teab pärast antud kursuse läbimist)
   7) õppesisu, sh teemad, põhimõisted ja hindamise korraldus

2.9. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord Tõrva Gümnaasiumis

1. Tõrva Gümnaasiumi õppekava uuendatakse ja täiendatakse:

   1) lähtuvalt muudatustest riiklikus õpekavas või seadusandluses;

   2)vajadusest teha muudatusi kooli õppesuundades, õppesisus või õppekorralduses;

2. Tõrva Gümnaasiumi õppekava kehtestab kooli direktor.